

RABINDRANATH TAGORE

NÖVEKVŐ HOLD

**FORDITOTTA:
ZSOLDOS BENŐ**

BUDAPEST, 1922
PAHTHEON IRODALMI INTÉZET R.-T. KIADÁSA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2017
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-211-6 (online)
MEK-17439

TARTALOM

AZ OTTHON
A TENGERPARTON
A FORRÁS
GYERMEKI MÓDON
AZ ÉSZRE NEM VETT LÁTVÁNYOSSÁG
ÁLOMRABLÓ
A KELETKEZÉS
A BABA VILÁGA
MIKOR ÉS MIÉRT
ÓCSÁRLÁS
A BIRÓ
JÁTEKSZEREK
A CSILLAGÁSZ
FELHŐK ÉS HULLÁMOK
A CHAMPA-VIRÁG
TÜNDÉRORSZÁG
A SZÁMKIVETÉS ORSZÁGA
AZ ESŐS NAP
PAPIRCSÓNAKOK
A TENGHERÉSZ
A TÁVOLI PART
A VIRÁGISKOLA
A KERESKEDŐ
ROKONSZENV
HIVATÁS
FELSŐBB LÉNY
A KIS NAGYEMBER
TIZENKÉT ÓRA
IRÓI HIVATÁS
A GONOSZ LEVÉLHORDÓ
A HŐS
A VÉG
A VISSZAHIVÁS
AZ ELSŐ JÁZMINOK
A BANYAN-FA
MEGÁLDÁS
AZ AJÁNDÉK
DALOM
A GYERMEK-ANGYAL
AZ UTOLSÓ ALKU

AZ OTTHON

Egyedül mendegéltem egy gyaloguton a réten át, mialatt az alkony, zsugori módjára, utolsó aranyát rejtegette.

A nappal világossága egyre mélyebben süllyedt alá a sötétségbe és az özvegységre jutott föld, melynek aratási termését betakarították, némán pihent.

Hirtelen egy fiu éles hangja szállt az ég felé. Áthatolt a láthatatlan sötétségen, otthagya éneke nyomát az est csöndjében.

Falusi otthona ott feküdt a pusztaság végén, túl a cukornádmezőn, a banána és a szelid areca-pálma, a kókuszdió és a sötétzöld kenyérfák árnyékai közé rejtőzve.

Megálltam egy pillanatra magános utamon a csillagfénynél s láttam elterülve magam előtt az elsötétült földet, amint karjaival körülfog számtalan otthont, bennük bölcsőkkel és ágyakkal, anyai szivekkel és esti lámpákkal és fiatal életekkel, melyek örvendeznek olyan örömmel, mely mit sem tud azok értékéről a világ előtt.

A TENGERPARTON

Végtelen világok tengerpartján gyermekek gyülekeznek.

A végtelen égbolt mozdulatlan odafönt és zugszik a nyugtalan vizek. A végtelen világok tengerpartján gyermekek jönnek össze ujjongva és táncolva.

Házakat építenek homokból és üres kagylókkal játszadoznak. Hervadt levelekből fonják csónakjaikat és mosolyogva usztatják azokat a roppant mélység felett. Gyermekek játszadoznak a világok tengerpartján.

Nem tudják, hogyan kell uszni, nem tudják, hogyan kell hálót vetni. Gyöngyhalászok buknak alá gyöngyökért, kereskedők vitorláznak hajóikon, mialatt a gyermekek kavicsokat gyűjtenek és szétszórják azokat megint. Ők nem kutatnak rejtett kincseket, nem tudják, hogyan kell hálót vetni.

A tenger kacagva csapkodja hullámain és sápadtan fénylik a tengerpart mosolya. Haláltosztó hullámok értelemnélküli balladákat dalolnak a gyermekeknek, akárcsak az anya, mialatt gyermeke bölcsőjét ringatja. A tenger gyermekekkel játszik és sápadtan fénylik a tengerpart mosolya.

A végtelen világok tengerpartján gyermekek gyülekeznek. Vihar kószál az uttalan égen, hajók hevernek összezúzva a nyomtalan vízben, halál van künn és gyermekek játszanak. A végtelen világok tengerpartján van a gyermekek nagy találkozása...

A FORRÁS

Az álom, mely a baba szemeire szálldogál, - tudja-e valaki, honnan jó az? Igen, azt beszélük, hogy ahol a lakása van, a szentjánosbogárkák gyengén világított erdő árnyai közt, ott csüng két csinos elvarázsolt virágbimbó. Onnan jó az, megcsókolni a baba szemeit.

A mosoly, mely ott rezeget a baba ajkain, mikor alszik, - tudja-e valaki, hogy hol született? Igen, azt beszélük, hogy a növekvő holdnak egy ifju sápadt sugára megérintette egy átfutó őszi felhő szegélyét és ott született először a mosoly egy harmatáztatta reggel álmában, - a mosoly, mely ott rezeget a baba ajkain, mikor alszik.

Az édes, lány frissesség, mely a baba tagjain virágzik, - tudja-e valaki, hol rejtőzött az oly sokáig? Igen, mikor az anya fiatal leány volt, ott pihent az, áthatva a szívét, a szerelem gyöngéd és hallgató misztériumában, - az édes, lány frissesség, mely a baba tagjain virágzott...

GYERMEKI MÓDON

Ha a baba éppen úgy kívánná, az ég tudna repülni ebben a pillanatban.

Nincs az hiába, hogy ő nem hagy el minket.

Szereti pihentetni fejét az anya kebelén s nem tudná valaha elviselni, hogy elveszítse anyja látását.

- - -

A baba tud mindenféle okos szavakat, bár a földön kevesen tudják megérteni azoknak jelentését.

Nincs az hiába, hogy soha nincs szüksége beszélni.

Az egyetlen dolog, amit kíván: megtanulni anyja szavait az anya ajkairól. Ezért látjuk mi olyan ártatlannak.

- - -

A babának van egy halom aranya és drágagyöngye s mégis koldusként jő erre a földre.

Nincs az hiába, hogy ilyen álöltözetben érkezik.

Ez a drága kis meztelen kéregető úgy tetteti, hogy teljesen gyámoltalan legyen, hogy így az anyai szeretet gazdagságát kérhesse.

A baba oly szabad volt minden köteléktől a parányi növekvő hold országában.

Nem volt az hiába, hogy lemondott szabadságáról.

Tudja, hogy van egy hely végnélküli öröme az anyai szívnek egy kicsinyke szögletében és sokkalta édesebb a szabadságnál az, hogy az anya drága karjai fogják meg őt és szorítják.

- - -

A baba sohasem tudta, hogyan kell sirni. Tökéletes boldogság hazájában lakott.

Nem hiába van az, hogy ő a könnyhullatást választotta.

Bár drága arcának mosolyával magához vonja anyjának busongó szívét: mégis a parányi bajok miatt kitörő kicsiny sirásai fonják a részvét és szeretet kettős kötelékét...

AZ ÉSZRE NEM VETT LÁTVÁNYOSSÁG

Ah, ki volt az, aki felékesítette ezt a kis kabátot, gyermekem, és ezzel a kis piros öltönnyel takarta be a te édes tagjaidat?

Te kijöttél ma reggel játszodozni az udvaron, támolyogva és bukdácsolva, amint futottál.

De ki ékesítette fel azt a kis kabátot, gyermekem?

Mi az, ami nevetésre kész, kicsinyke életsarjam?

Anya mosolyog, amint a küszöbön állsz.

Ő tapsol kezeivel és karperecei zörögnek és te táncolsz, bambuszbotocskáddal kezeden, mint egy apró kis pásztor.

De mi az, ami nevetésre kész, kicsinyke életsarjam?

Oh, kolduskám te, mi után csengsz, anyád nyakán csüngve mindkét kezeden?

Oh, te mohó szív, leszakítsam a világot az égről, mint egy gyümölcsöt, hogy azt a te kis rózsás tenyeredbe helyezzem?

Oh, kolduskám te, mi után esengsz?

- - -

A szellő vidáman viszi szét bokacsengőidnek csilingelését.

A nap mosolyog és vigyáz diszöltözetedre.

Az ég öröklik feletted, mikor alszol anyád karjaiban és a reggel ágyadhoz jó lábujjhegyen és megcsókolja szemeidet.

A szellő vidáman viszi szét bokacsengőidnek csilingelését.

- - -

Az álmok tündérurnője közeleg feléd, az alkonyati égen át repülve.

A világanya melletted ül anyád szívében.

Ki a csillagnak játssza zenéjét, ablakodnál áll fuvolájával.

És az álmok tündérurnője közeleg feléd, az alkonyati égen át repülve...

ÁLOMRABLÓ

Ki lopta el az álmot a baba szemeiről? Tudnom kell.

Anyá, korsóját derekára csatolva, vizet hozni ment a közeli faluból.

Dél volt. A gyermekek játszóideje elmúlt, - a kacsák csendben uszkáltak a tóban.

A pásztorfiu álomba merülve feküdt a b a n y a n -fa árnyékában.

A daru komolyan és csendesen álldogált a mango-liget melletti mocsárban.

Ezalatt pedig jött az Álomrabló és gyorsan elragadva az álmot a baba szemeiről, tovarepült.

Mikor anyá visszajött, úgy találta a babát, négykézláb mászkálva a szobában.

Ki lopta el az álmot a mi babánk szemeiről? Tudnom kell. Meg kell találnom őt és bilincsekbe vernem.

Be kell pillantanom abba a sötét üregbe, ahol sziklákon és mogorva köveken keresztül csörgedezik egy kicsiny patak.

Keresnem kell a b a k u l a -liget lomha árnyában, hol galambok bugnak buvóhelyükön és tündéri bokák csilingelnek a csillagos éjszakák csöndességében.

Estére kelve, be fogok kukucskálni a bambuszerdő suttogó csöndjébe, hol világító bogarak pazarolják fényüket és meg fogom kérdezni minden teremtménytől, amely elém akad:

- Meg tudja-e nekem valaki mondani, hol él az Álomrabló?!

- - -

Ki rabolta el az álmot a baba szemeiről? Tudnom kell.

Nem adnék-e neki egy alapos leckét, ha csak megfoghatnám!?

Szétdúlnám a fészket és meglátnám, hova halmozza össze valamennyi elrablott álmait.

Zsákmányul ejteném ezeket mind és hazavinném:

Az ő két szárnyát szorosan összekötném, őt a folyó partjára helyezném s aztán hadd szórakozzék, halászgatva egy náddal, a káka és a vizililiomok között.

Mikor a piac estére véget ér és a falusi gyermekek anyjuk ölében ülnek, akkor az éjjeli madarak gunyosan fogják füleibe ríkoltozni:

- Kinek az álmát fogod most elrabolni?

A KELETKEZÉS

- Honnan jöttem én, hol szedtél fel engemet? - kérdezte a baba anyjától.

Az anya félig sirva, félig nevetve s a gyermeket kebléhez szorítgatva válaszolt:

- Szívembe voltál rejtve, mint ennek óhajtása, kedvesem.

Ott voltál gyermekkorom játékainak babáiban s amikor halandó testtel alkottam meg minden reggel az istenemnek képmását, akkor alkottalak és semmisítettelek meg tégedet.

Házi istenségünkkel együtt őriztek téged, ennek imádásában imádtalak tégedet.

Minden reményemben és szerelmemben, az én életemben és anyám életében te éltél.

A halhatatlan Szellem ölében, aki otthonunk felett uralkodik, dajkáltak téged régtől fogva.

Mikor leánykoromban a szívem szirmait bontogatta, te lebegtél körülötte finom illat gyanánt.

A te gyöngéd puhaságod virágzott ifju tagjaimba, mint pirosság az égen napkelte előtt.

Az égnek első kedvence, ikerszült a reggeli fénnel, te uszkáltál le a világi élet folyamán s végre partra vetődtél a szívemben.

Mikor arcodra tekintek, titokzatosság áraszt el engem; te, aki mindahhoz tartozol, ami az enyém lett.

Elvesztésedtől való félelemből erősen szorítalak a szívemhez. Micsoda varázsló csalta törbe a világ kincsét az én kis enyémnek ezekben az igénytelen karjaiban?

A BABA VILÁGA

Bárcsak kaphatnék egy békés kis zugot kis gyermekem saját külön világának a szívében.

Tudom, ennek vannak csillagai, melyek beszélnek hozzá és egy égboltozata, mely leereszkedik az ő arcához, hogy mulattassa őt együgyű felhőivel és szivárványaival.

Azok, akik azt a hitet keltik, hogy némák és úgy látszanak, mintha sohasem tudnának megmozdulni: lopódzva ablakához jönnek történeteikkel és csillogó játékszerekkel megrakott tálcáikkal.

- - -

Bárcsak utazhatnám azon az országuton, mely a baba lelkén halad át és végig tul van minden korlátokon;

hol hirnökök futkároznak oknélküli üzenetekkel, történelemnélküli királyok birodalmai közt;

hol az Ész papírsárkányokat csinál annak törvényeiből s az Igazság felszabadítja a Valót bilincseiből.

MIKOR ÉS MIÉRT

Mikor cifra játékokat hozok neked, gyermekem, megértem, hogy felhőkön, vizen miért játszanak úgy a színek s a virágok, miért vannak festve színárnyalatokkal, - mikor cifra játékokat hozok neked, gyermekem.

Mikor dalolok, hogy te táncolj, biztosan tudom, miért szól zene a falombokban s a hullámok miért küldik kórusaikat a hallgatózó föld szívéhez, - mikor dalolok, hogy te táncolj.

Mikor édes dolgokat hozok sóvár kezeidbe, tudom, miért van méz a virágkelyhekben s a gyümölcsök titkon miért vannak édes nedvvel telve - mikor édes dolgokat hozok a te sóvár kezeidbe.

Mikor megcsókolom arcodat, hogy mosolyra késztesselek, édesem, teljesen értem, micsoda öröm árad az égből a reggeli fényben és micsoda gyönyörűséget áraszt testembe a nyári fuvalom - mikor megcsókollak, hogy mosolyogj.

ÓCSÁRLÁS

Miért vannak szemeidben ezek a könnyek, gyermekem?

Hogyan lehetnek oly kiméletlenek, hogy mindig szidnak tégedet semmiért?

Bemocskoltad ujjaidat és arcodat tintával írás közben, - ez az, amiért az emberek téged piszkosnak mondanak?

Ejnye no! Hát mernék-e ők piszkosnak nevezni a teleholdat azért, mert befoltozta az arcát tintával?

- - -

Minden apró semmiségért ócsárolnak téged, gyermekem. Készek hibát találni semmiért.

Elszakitottad a ruhádat játszás közben, - ez az, amiért az emberek téged rendetlennek mondanak?

Ejnye no! Hát minek neveznék ők az őszi reggelt, amely tépett felhőin át mosolyog?

- - -

Ügyet se vess rá, mit mondanak ők rólad, gyermekem.

Hosszu sorozatba foglalják ők vétkeidet.

Mindenki tudja, mennyire szereted az édességeket, - az az, amiért téged falánknak mondanak?

Ejnye no! Hát akkor minek neveznének minket, akik tégedet szeretünk?

A BIRÓ

Mondjatok felőle, amit tetszik, de én ismerem a gyermekem hibáit.

Nem azért szeretem őt, mert jó, hanem mert ő az én kis gyermekem.

Hogyan ismerhetnétek meg, mennyire drága tud lenni, - mikor hibáival szemben próbáljátok latbavetni érdemeit?

Mikor meg kell büntetnem, lényemnek mindennél inkább részévé válik.

Mikor én okozom, hogy könnyekre fakadjon, vele sir a szívem.

Egyedül nekem van jogom feddeni és büntetni, mert csak az fenyithet, aki szeret.

JÁTÉKSZEREK

Gyermekem, mily boldog vagy te a porban ülve, egy törött gallyal játszadozva egész reggelen.

Mosolygok, mikor azzal a kis darabka törött gallyal játszol.

Számadásaimmal vagyok elfoglalva, számjegyeket adva össze órahosszat.

Lehet, hogy reám pillantasz és ezt gondolod:

- Micsoda ostoba játékkal teszed tönkre reggeledet!

Gyermekem, én elfelejtettem annak művészetét, hogyan kell elmélyedni vesszőcskében és sárpástétomokban.

Én drága játékszereket keresek ki s arany- és ezüstrakásokat gyűjtök.

Te bármivel is, amit találsz, megteremted vidám játékaidat, én időmet és erőmet olyan dolgokra fordítom, amiket sohasem érhetek el.

Törékeny csónakomban iparkodok áthaladni a vágyak tengerén s felejttem, hogy nagyon is játékot űzök.

A CSILLAGÁSZ

Csak azt mondtam:

- Mikor este a kerek tele hold jó, belegabalyodva a K a d a m -fa ágai közé: meg tudná-e azt valaki fogni?

De bátya¹ nevetett rám és szólt:

- Baba, te a legoktondibb gyerek vagy, akit valaha ismertem. A hold mindig olyan messze van tőlünk, hogyan tudná azt valaki megfogni?

Szóltam:

- Bátya, mennyire balga vagy te! Mikor anyánk kitekint ablakán és lemosolyg reánk, amikor játszadozunk, messziről hívád-e őt?

Bátya szólt tovább:

- Ostoba gyermek vagy! De, baba, hol találnál te egy olyan elég nagy hálót, mellyel a holdat megfoghatnád?

Szóltam:

- Te bizonyára meg tudnád azt fogni kezeiddel.

De bátya nevetett és szólt:

- Te a legoktondibb gyerek vagy, akit ismertem. Ha közelebb jőne, meglátnád, milyen nagy a hold.

Szóltam:

- Bátya, micsoda képtelenséget tanítanak nektek az iskolában! Mikor anyánk lehajtja arcát, hogy megcsókoljon minket, igen nagynak látszik az arca?

Bátya mégis ezt mondja:

- Te egy ostoba gyermek vagy.

¹ Bengáli nyelven: d a d o , idősebb fiútestvért jelent.

FELHŐK ÉS HULLÁMOK

Anyám, az emberek, kik a fellegekben élnek, kikiáltanak hozzám:

- Mi játszunk az időtől fogva és ébren vagyunk, míg a nappalnak vége van.

Játszunk az arany virradattal, játszunk az ezüst holddal.

Kérdem:

- De hogyan jussak én fel tihozzátok?

Felelnek:

- Jőjj a föld széléhez, emeld fel kezeidet az égig és fel fognak vinni téged a fellegekbe.

- Anyám várakozik otthon reám, - mondom. - Hogyan hagyjam el őt és menjek?

Akkor ők mosolyognak és tovausznak.

De tudok egy pompásabb játékot ennél, anyám.

Én leszek a felhő és te leszel a hold.

Betakarlak téged mind a két kezemmel s a mi házunk teteje lesz a kék égboltozat.

Az emberek, akik a hullámokban laknak, kikiáltanak hozzám:

- Mi reggeltől estig dalolunk; egyre tovább utazunk és nem tudjuk, hova megyünk.

Kérdem:

- De hogyan csatlakozzam én hozzátok?

Ők azt mondják nekem:

- Jőjj a tengerpart szélére s állj ott szorosan lezárt szemekkel s ki fognak téged vinni a hullámokba.

Mondom:

- Anyámnak este mindig szüksége van otthon rám, - hogyan hagyjam el őt és menjek?

Akkor ők mosolyognak, táncolnak és tovatűnnek.

De én egy jobb játékot tudok ennél.

- Én leszek a hullám és te teszel a part.

Tovább és tovább fogok gördülni és nevetve rontok be öledbe.

És senki sem fogja tudni a világon, hogy hol vagyunk mi ketten.

A CHAMPA-VIRÁG

Képzeljük el, hogy c h a m p a -virággá válnék, éppen csak tréfából s egy ágon nőnék magasan azon a fán s kacagva rezegnék a szélben s táncolva a frissen kifestett falombokon, ismernél-e te engem, anyám?

Hivnál: Baba, hol vagy? - és én nevetnék magamban s egészen csendben maradnék.

Ügyesen kinyitnám szirmaimat és vigyáználak munkád közben.

Mikor fürdésed után, vállaidon szétterített nedves hajjal, a c h a m p a -fa árnyékán keresztül addig a kis udvarig sétálnál, ahol imáidat mondod, észrevennéd a virág illatát, de nem tudnád, hogy az rólam árad.

Mikor délebed után az ablaknál ülsz a R a m a y a n a -t olvasva és a fa árnyéka hajadra és öledre esik, parányi kis árnyékomat könyved lapjára vetném, éppen oda, ahol olvasol.

De sejtenéd-e, hogy az a kisgyermekednek apró árnyéka volt?

Mikor este a tehénistállóba mennél, meggyújtott lámpával a kezedben, hirtelen ismét a földre toppannék és mégegyszer a te babád lennék és kérnélek, hogy mesélj nekem.

- Hol voltál, te csintalan gyerek?

- Azt nem mondom meg neked, anyám.

Ez volna mindaz, amit te és én akkor mondanánk.

TÜNDÉRORSZÁG

Ha az emberek jönnek megtudni, hol van az én királyi palotám, - az el fog enyészni a levegőben.

A falak fehér ezüsből vannak és a tető ragyogó aranyból.

A királynő egy hétudvaros palotában lakik és olyan ékszer visel, mely a hét királyság összes vagyonába kerül.

De hadd mondjam meg neked, anyám, sugva, hol van az én királyi palotám.

Az a mi erkélyünk szögletében van, hol a t u l s i -növény edénye áll.

- - -

A királyleány álomban fekszik a hét járhatatlan tenger távoli partján.

Senki sincs a világon, aki rá tudna akadni, csak én magam.

Karpereceket hord karjain és drágagyöngy-fülbevalókat füleiben, haja leér egész a padozatig.

Fel fog ébredni, mikor megérintem varázsvesszőmmel és drágakövek fognak hullani ajkairól, mikor mosolyog.

De hadd sugom a füledbe, anyám: ő itt van a mi erkélyünk szögletében, hol a t u l s i -fácska edénye áll.

- - -

Mikor eljő az ideje annak, hogy a folyóhoz menj fürödni, lépkedj fel arra az erkélyre ott a tetőn.

Én ott ülök a szögletben, hol a falak árnyékai összeérnek.

Csak a cicának szabad velem jönnie, mert ez tudja, hol él a mesebeli borbély.

De hadd sugom, anyám, a füledbe, hogy hol él a mesebeli borbély.

Az erkélynek abban a szögletében, hol a t u l s i -fácska edénye áll.

A SZÁMKIVETÉS ORSZÁGA

Anyám, a fény szürkül az égen, nem tudom, hány óra van.

Semmi mulatság nincs a játékomban, így hozzád jöttem. Szombat van, ünnepnapunk.

Hagyd abba munkádat, anyám; ülj ide az ablak mellé és mondd meg nekem, hol van a tündérmesebeli Tepántar sivataga?

A záporok árnyéka véges-végig betakarta a nappalt.

A dühös villámlás felkarcolja az eget körmeivel.

Mikor a fellegek zugnak és mennydörög, szeretek félelemben esni szivemben és tehozzád tapadni.

Mikor a sűrű eső órákon át tocsog a bambuszleveleken és ablakaink megrezzennek és csörömpölnek a szélrohamokra, szeretek egyedül ülni a szobában veled, anyám, s hallgatni, mit beszélsz nekem a tündérmesebeli Tepántar pusztaságról.

Hol van ez, anyám, - melyik tengernek a partján, mely hegyeknek az alján, - melyik király birodalmában?

Itt nincsenek sövények, megjelölni a mezőket, semmi gyalogösvény nem visz rajta át, melyen a falusiak eljuthatnak este falujukba, vagy az asszony, aki száraz ágakat gyűjt az erdőben, elvihesse terhet a piacra. Sárga fű-foltokkal a homokban és csak egyetlen élőfával, melyen a bölcs öreg madárpár tartja fészket, - fekszik a Tepántar pusztasága.

El tudom képzelni, hogy - éppen egy ilyen felhős napon, - a király fiatal fia miként lovagol egyedül egy szürke lovon a sivatagon át, keresve a királyleányt, ki az óriás palotájában él bebörtönözve, ott túl azon az ismeretlen vizen.

Mikor az eső ködhomálya leereszkedik a távoli égen s a villám felriad, mint egy hirtelen jött fájdalom-roham: eszébe jut-e boldogtalan anyja, kit a király elhagyott s ki a tehénistállót sepregeti és a szemeit törölgeti, mialatt a királyfi a tündérmesebeli Tepántar-pusztaságon át lovagol?

*

Lásd, anyám, csaknem sötét van, mielőtt még elmulik a nappal és nincsenek járókelők amott a falusi országuton.

A pásztorfiu korán hazament a legelőről s a férfiak odahagyták szántóföldjeiket, hogy gyékényekre üljenek kunyhóik eresze alatt, a borongós fellegeket figyelve.

Anyám, a polcon hagytam minden könyvemet, ne kívánd tőlem, hogy most leckéimre készüljek.

Ha felnövök és oly nagy leszek, mint az atyám, meg fogom tanulni mindazt, amit meg kell tanulnom.

De éppen a mai napra, mondd meg, anyám, hol van a mesebeli Tepántar pusztasága?

AZ ESŐS NAP

Komor fellegek gyülekeznek gyorsan az erdő fekete szélé fölött.

Oh, gyermekem, ne menj ki!

A sorban álló pálmafák a tó mellett a komor égnek szegzik fejüket; a varjak sáros szárnyaikkal némán ülnek a tamarindusfa ágakon és a folyó keleti partját egyre erősödő sötétség kíséri.

*

Tehenünk hangosan bög, a kerítéshez kötve.

Oh, gyermekem, várj itt, míg beviszem az istállóba.

Emberek tolultak az előntött mezőre, hogy megfogják a halakat, amint kiszabadultak a túlradt tavakból; az esőviz patakokban rohan a keskeny átjárókon át, mint egy kacagó fiú, aki elszaladt anyjától, hogy incselkedjék vele.

*

Csitt, valaki a csónakosért kiabál a gázlónál.

Oh, gyermekem, a nappali fény homályosul és a keresztut el van zárva a révnél.

Az ég gyorsan lovagolni látszik az örülden rohanó esőn, a víz a folyóban hangos és türelmetlen, a nők korán hazasiettek a Gangesről, megtöltött korsóikkal.

Az esti lámpákat elő kell készíteni.

Oh, gyermekem, ne menj ki!

Az út a piachoz elhagyatott, az átjáró a folyóhoz csuszamlós. A szél nyög és viaskodik a bambuszágak között, mint egy kelepcebe keveredett vadállat.

PAPIRCSÓNAKOK

Napról-napra bocsátom vizre papírcsónakjaimat egymás után, le a rohanó folyón.

Nagy fekete betűkkel írom nevemet rájuk és annak a falunak a nevét, ahol lakom.

Remélem, hogy valaki valamelyik idegen országban rájuk fog találni és megtudja, ki vagyok.

Megrakom kis csónakjaimat a kertünkből való shiuli-virágokkal és remélem, hogy a virradatnak ezek a virágai biztosan szárazföldre fognak jutni az éjjel.

Vizre bocsátom papírcsónakjaimat és feltekintek az égre és látom a kicsinyke felhőket, amint szétteritik fehér, duzzadó vitorláikat.

Nem tudom, melyik égi játszótársam küldi őket le a légben, hogy versenyezzen csónakjaimmal!

Ha jó az éj, karjaimba temetem arcomat és álmodom, hogy papírcsónakjaim usznak tovább és tovább az éjféli csillag alatt.

Az álom tündérei vitorláznak bennük és a rakományok álmokkal megtelt kosaraik.

A TENGERÉSZ

A Madhu hajós csónakja Rajgunj rakodópartjánál van kikötve.

Haszontalanul van ez megrakva kenderrel és itt feküdt az már egyre tétlenül oly sokáig.

Bárcsak ide kölcsönözné nekem csónakját, ellátnám azt száz evezővel s felvont vitorlákkal, öttel, hattal vagy héttel.

Sohasem kormányoznám azt haszontalan piacterekre.

Ott vitorláznék tündérország hét tengerén és tizenhárom folyóján.

*

De anyám, ne sirj miattam egy szögletben.

Én nem készülök menni az erdőbe, mint Ramachandra, hogy csak tizennégy év múlva térjek vissza.

Én leszek a mesebeli királyfi és megtöltöm csónakomat mindazzal, amit szeretek.

El fogom vinni magammal Ashu barátomat. Vidáman fogunk átvitorlázni tündérország hét tengerén és tizenhárom folyóján.

*

A kora reggeli világosságnál fogunk vitorlát bontani.

Mikor délidőben te éppen fürdesz a tóban, mi egy idegen király országában leszünk.

Át fogunk haladni a Tírpurni-folyón s magunk mögött hagyjuk a Tepántar-pusztaságot.

Mikor visszajövünk, már sötétedni fog és beszélni fogok neked mindarról, amit láttunk.

Át fogok haladni tündérország két tengerén és tizenhárom folyóján.

A TÁVOLI PART

Ugy vágyom átmenni oda, a folyó távoli partjára.

Hol azok a csónakok sorban oda vannak kötve a bambusz-cövekekhez.

Hol az emberek átmennek reggel csónakjaikon, ekékkal a vállakon, megművelni messzeeső szántóföldjeiket.

Hol a tehénpásztorok átusztatják bőgő marháikat a partmenti legelőre.

Honnan este megint mindnyájan hazajönnek, otthagya a sakálokat üvölteni a bozótokkal benőtt szigeten.

Anyám, ha nem volna ellenedre, a rév csónakosa szeretnék lenni, ha felnövök.

*

Azt mondják, különös mocsarak rejtőznek a mögött a magas part mögött.

Hol vadkacsák csapatai jönnek, mikor elállt az eső és vastag nádak nőnek a partszegélyek körül, hol vizimadarak rakják le tojásaikat.

Hol ugrálófarku barázdabillegetők taposnak apró lábnyomokat a tiszta, lágy iszapba.

Hol este fehér virágokkal koronázott nagy füvek hivogatják a holdsugárt, hogy ússzon hullámaik felett.

Anyám, ha nem volna ellenedre, szeretnék a csónak révésze lenni, ha felnövök.

*

Ujra meg újra át fogok menni partról-partra s a falu összes fiui és leányai bámulni fognak reám fürdésük közben.

Mikor a nap az ég-középre kuszik s a reggel beleolvad a délbe, rohanva jövök majd hozzád e szavakkal:

- Anyám, éhes vagyok!

Mikor a nappal tovatűnt és az árnyak lekuporodnak a fák alatt, vissza fogok jönni az est-homályban.

Sohasem megyek majd el tőled a városba dolgozni, mint az atyám.

Anyám, ha nem volna ellenedre, szeretnék a csónak révésze lenni, ha felnövök.

A VIRÁGISKOLA

Mikor a viharfelhők mozognak az égen és leszakad a júniusi zápor:

A nedves keleti szél lépkedve jó a pusztá felett, hogy fújja dudáit a bambuszok között.

Aztán virágok seregei jönnek ki váratlanul, senki sem tudja, honnan s vad vidámsággal táncolnak a fűvön.

*

Anyám, én valóban azt hiszem, a virágok földalatti iskolába járnak.

Bezárt ajtók mellett tanulják leckéiket s ha ki akarnak menni játszani, mielőtt az ideje elérkeznék, tanítójuk sarokba állítja őket.

*

Mikor jó az eső, akkor tartják ünnepnapjaikat.

A faágak összeütődnek az erdőben és a falevelek susognak az erőszakos szélben, a viharfelhők összezsápkodják óriás kezeiket és a virág-gyermekek kirohannak rózsaszínű és sárga és fehér öltözeteikben.

*

Tudod, anyám, az ő otthonuk az égben van, hol a csillagok ragyognak.

Nem láttad-e, mily mohón törekednek idejutni? Nem tudod, miért sietnek ennyire?

Természetesen, én ki tudom találni, kihez emelik őket karjaikat: nekik van anyjuk, amint nekem is van anyám.

A KERESKEDŐ

Képzeld el, anyám, hogy te otthon akarsz maradni, én pedig elutazni készülök idegen országba.

Képzeld el, hogy csónakom készen áll a partraszállásra, teljesen megrakodva.

Most gondold meg jól, anyám, mielőtt kimondanád, hogy mit hozzak én neked, ha visszajövök.

*

Anyám, kell-e neked sok-sok rakás arany?

Ott, az aranyfolyamok partjainál, mezőségek vannak telve aranyaratással.

És az erdei ösvény magányában az arany c h a m p a -virágok lehullanak a földre.

Össze fogom azokat gyűjteni mind neked, száz meg száz kosárban.

*

Anyám, kellenek-e neked oly kövér drágagyöngyök, mint az őszi esőcseppek?

Át fogok menni a gyöngysziget partjára.

Ott, a kora reggeli fényben, drágagyöngyök rezegnek a réti virágokon, drágagyöngyök hullanak a füre és drágagyöngyöket szórtak szét a fűvenyen permeteggé a vad tengerhabok.

Bátyámnak lesz egypár szárnyas lova, hogy repüljön a fellegek között.

Atyámnak egy bűvös tollat fogok hozni, mely anélkül, hogy ő tudná, önmagától fog írni.

Neked pedig, anyám, meg kell szereznem az ékszer tartót és drágakövet, mely hét királynak hét birodalmába kerül.

ROKONSZENV

Ha csak egy kis kölyök volnék és nem a te babád, drága anyám, mondanád-e nekem, hogy „Nem”, - ha megpróbálnék tányérodból enni?

Elkergetnél-e, azt mondván nekem: „Takarodj, te pajkos kis kölyök!”

Akkor megyek, anyám, megyek! Sohasem fogok hozzád jönni, mikor hívsz engemet és ne táplálj te engem soha többé.

*

Ha csak egy kis zöld papagály volnék és nem a te gyermeked, drága anyám, megláncolva tartanád-e engem, hogy el ne repülhessek?

Megfenyegetnél ujjaddal és mondanád:

- Micsoda hálátlan, nyomorult madár! A láncát harapdálja éjjel-nappal?

Akkor megyek, anyám, megyek! El fogok szaladni az erdőbe, - sohasem fogom engedni, hogy te ismét karjaidba zárd.

HIVATÁS

Mikor a gong tizet kondul reggel és iskolába megyek, utcánk közelében -
mindennap találkozom a házalóval, amint ezt kiabálja:

- Karpereceket, kristálykarpereceket!

Nincs semmi, ami siettesse, nincs országut, amin haladnia kell, nincs megszabott idő, mikor
haza kell mennie.

Bárcsak házaló volnék, nappalomat az országuton töltve és ezt kiabálva:

- Karpereceket, kristálykarpereceket!

*

Mikor délután négy órakor visszajövök az iskolából,

Láthatom annak a háznak a kapuján át a kertészt, amint a földet ásogatja.

Azt teszi, amit akar ásójával, bepiskítja ruháit földdel, senki sem szidja meg, ha összesül a
napon, vagy vizes lesz.

Bárcsak volnék kertész, ásogatva a kertben, hol senki sem akadályozna meg az ásásban.

*

Mihelyest sötétedik este és anyám aludni küld.

Láthatom nyitott ablakomon át az őrt, amint járkál fel s alá.

Az utca sötét és elhagyott és az utcai lámpa úgy áll ott, mint egy óriás, egyetlen vörös
szemmel a fejében.

Az őrlóbbázza a lámpását és járkál árnyékával maga mellett és életében sohasem megy az
ágyba.

Bárcsak őrlő volnék, egész éjjel az utcákon járkálva, az árnyékokat kergetve lámpásommal.

FELSŐBB LÉNY

Anyám, a te babád oktondi! Oly képtelenül gyerekes.

Nem ismeri a különbséget az utcák és a csillagok világossága között.

Mikor főzőcskét játszunk a kavicsokkal, ő azt hiszi, hogy ezek igazi ennivalók s a szájába iparkodik tenni azokat.

Mikor kinyitok egy könyvet előtte és kérem, hogy tanulja meg az a-b-c-jét: ő összetépi a lapokat kezeivel és vidáman kiabál semmiért, - így szokta a te babád a leckéjét megcsinálni.

Mikor haragosan intek feléje a fejemmel és megpirongatom és csintalannak nevezem, ő csak nevet és ezt pompás tréfának gondolja.

Mindenki tudja, hogy apa távol van, mégis, ha játékból hangosan kiáltom: „Apa!”, - izgatottan tekint szét maga körül és azt hiszi, hogy apa a közelben van.

Mikor sorbaállítom a szamarakat, melyeket a mi mosóemberünk hoz, hogy elszállítsa a ruhákat és figyelmeztetem a babát, hogy én vagyok az iskolamester, - ő ok nélkül visitozni fog s engem dádának² nevez.

A te babád meg akarja fogni a holdat. Ő oly tréfás, - G a n e s h³-t G a n u s h -nak mondja.

Anyám, a te babád oktondi, oly képtelenül gyerekes!

² D á d á = bengáli nyelven idősebb fiútestvért jelent.

³ G a n e s h , megszokott név Indiában, ez a neve egy istennek is, akit elefánt-fejjel ábrázolnak.

A KIS NAGYEMBER

Kicsiny vagyok, mert kisgyermek vagyok. Majd nagy leszek, mikor olyan idős leszek, mint az atyám.

Tanitóm jönni fog és ezt mondja: - Késő van, hozd palatábládat és könyveidet.

Azt fogom neki mondani: - Hát nem tudja, hogy én oly nagy vagyok, mint az atyám. És többé nem kell leckét tanulnom.

Tanitóm csodálkozni fog és azt mondja: - Ő otthaghatja könyveit, ha neki tetszik, mert ő már felnőtt.

*

Majd felöltözködöm és elsétálok a vásárba, hol sűrű a néptömeg.

Nagybácsim rohanva jó majd hozzám és ezt mondja:

- Itt el fogsz veszni, fiam, - jőjj csak velem.

Ezt fogom felelni:

- Nem látod, nagybátyám, én oly nagy vagyok, mint az atyám. Egyedül kell mennem a vásárra.

Nagybácsim ezt fogja mondani:

- Igen, ő mehet bárhová, amerre tetszik, mert ő már felnőtt.

*

Mama akkor jó majd fürdéséből, mikor éppen pénzt adok a nevelőnőmnek, mert tudni fogom, hogyan kell kinyitni a szekrénykét a kulcsommal.

Mama ezt mondja majd:

- Miben töröd a fejedet, te csintalan gyerek?

Ezt fogom neki mondani:

- Anyám, hát te nem tudod, én oly nagy vagyok, mint az atyám, és ezüstöt kell adnom nevelőnőmnek.

Anyám ezt fogja mondani magában:

- Ő adhat pénzt annak, akinek éppen tetszik, mert ő már felnőtt.

Ünnep idején, októberben, apa haza fog jönni és abban a hitben, hogy én még baba vagyok, hozni fog nekem a városból kis cipőket és kis selyemköntösöket.

És ezt fogom mondani:

- Apa, add azokat a bátyámnak, mert én oly nagy vagyok, aminő te vagy.

Apa el fogja hinni és így szól:

- Ő meg tudja vásárolni saját ruháit, mert már felnőtt.

TIZENKÉT ÓRA

Anyám, félre kell most tennem leckéimet. Egész reggel könyvem mellett voltam.

Azt mondod, csak tizenkét óra van. Tegyük fel, hogy nem több még az idő: nem tudod-e valaha elhinni, hogy délután van, amikor még csak tizenkettő az óra?

Könnyen el tudom képzelni most, hogy a nap elérte ama rizsföld szélét és az öreg halász-asszony főznivalót gyűjtöget vacsorájához a tó partja mellett.

Teljesen le tudom zárni szemeimet és elképzelni, hogy az árnyak mindinkább sötétednek a madarfa alatt és a víz fénylő feketének látszik a tóban.

Ha tizenkét óra eljőhet éjjel, miért nem jöhet el az éj akkor, amikor tizenkét óra van?

IRÓI HIVATÁS

Azt mondod, hogy apa ír egy csomó könyvet, de amit ír, azt én nem értem.

Olvasgatott neked egész este, de meg tudnád-e érteni valóban, hogy ő mire gondol?

Micsoda szép meséket tudsz te nekünk mondani, anyám! Csodálom, apa miért nem tud olyakat írni, mint azok?

Ő sohasem hallott anyjától történeteket óriásokról, tündérekéről és királykisasszonyokról?

*

Mind elfelejtette azokat?

Gyakran, mikor apa későn megy fürödni, te odamégy és százszor hívod őt.

Vársz és melegre teszed neki az ételét, de ő csak ír tovább és elfelejti.

Apa mindig könyvcsinálást játszik.

Ha valamikor az apa szobájába megyek játszani, te odajössz és kihivsz engem: „Micsoda pajkos gyerek!”

Ha a legcsekélyebb zajt okozom, azt mondod:

- Nem látod, hogy apa dolgozik?

Micsoda mulatság az: folyvást írni és írni?

*

Mikor az apa tollát, vagy ceruzáját veszem elő s a könyvébe írom, éppen úgy, mint ő szokta: - a, b, c, d, e, f, g, h, i, - miért haragszol rám, anyám?

Sohasem szólsz egy szót sem, ha apa ír.

*

Mikor atyám olyan nagy csomó papirost pusztít, te mindezt észre sem látszol venni, anyám.

De ha én csak egy ív papirost veszek el, hogy abból csónakot csináljak, azt mondod: „Gyerek, de sok bajom van veled!”

Mit gondolsz te az apa papirpazarlásáról s a mindkét oldalukon fekete betűkkel teleírt papírivekről?!

A GONOSZ LEVÉLHORDÓ

Miért ülsz ott a padlón oly csendben és hallgatagon? Mondd meg, drága anyám.

Az eső becsap a nyitott ablakon át, egészen megáztat és te azt nem veszed észre.

Hallod-e, hogy négyet üt a gong? Itt az ideje, hogy a bátyám hazajöjjön az iskolából.

Mi történt veled, hogy oly különösnek látszol?

Nem kaptál ma levelet apától?

Láttam a postást, aki leveleket hoz a táskájában, csaknem mindenkinek a városban.

Csak az apa leveleit tartja vissza, hogy ő maga olvassa. Biztos vagyok benne, hogy a levélhordó egy gonosz ember.

De ne légy boldogtalan emiatt, drága anyám.

Ma vásár napja van a szomszéd faluban. Mondd meg a szolgálóleányodnak, hogy vegyen néhány tollat és papírt.

Én magam meg fogom írni apának minden levelét, - nem fogsz abban egyetlen hibát se találni.

Meg fogom írni az A-tól egyenesen a K-ig.

De, anyám, miért mosolyogsz?

Ne hidd, hogy én oly szépen tudok írni, mint apa tud!

De gondosan bevonaloزم majd papiromat és valamennyi betűt szép nagyra írok.

Ha bevégezem írásomat, azt hiszed, hogy oly csacsi leszek, mint apa és bedobom azt a levélhordó rettenetes táskájába?

Magam fogom azt elhozni neked késelem nélkül és betűről betűre segítek majd neked elolvasni írásomat.

Tudom, hogy a levélhordó nem szereti átadni neked az igazán szép leveleket.

A HŐS

Anyám, képzeljük csak el, hogy mi utazunk s egy idegen és veszedelmes országon haladunk keresztül.

Te egy gyaloghintóban kocsizol, én pedig melletted ügetek egy veres lovon.

Este van és a nap lemenőben. A Joradighi pusztaság sápadtan és szürkén fekszik előttünk. Az ország elhagyatott és kopár.

Te meg vagy rémülve és ezt gondolod: - „Nem tudom, hova jöttünk.”

Én azt mondom neked: „Anyám ne félj!”

*

A rét hegyes füvekkel tüskézett és egy keskeny tört gyalogösvény szalad át rajta.

Egyetlen tehén sem látható a széles mezőn, - hazatértek azok falusi istállóikba.

Földön és égen egyre nagyobb a sötétség és homály s nem tudjuk megmondani, hova megyünk.

Egyszerre engem szólítasz és sugva kérded tőlem:

- Micsoda világosság az a part közelében?

*

Rögtön erre borzasztó ordítás tör elő és alakok jönnek felénk rohanva.

Te összehúzódva ülsz gyaloghintódban és imádkozva az istenek neveit ismétlgeted.

A hintóvivők, rémülettől reszketve, a tüskés bozótban rejtőzködni kezdnek el.

Én ezt kiáltom feléd: - Ne félj, anyám, itt vagyok!

*

Kezükben hosszú botokkal s fejük körül vadul lobogó hajjal, egyre közelebb jönnek azok.

Kiáltom: - Vigyázzatok! Gazemberek! Még egy lépés és a halál fiai vagytok!

Azok borzasztó ordítást váltanak egymással és előrerohannak.

Te megragadod kezemet és mondod: - Drága fiam, az ég szerelmére, őrizkedjél tőlük!

Felelem: - Anyám, te csak várj reám!

*

Aztán vad vágatásra sarkalom lovamat s kardom és pajzsom összeütődnek.

A viadal oly borzasztóvá válik, hogy megborzonek téged a hideg, ha láthatnád azt palankinodból.

Sokan elfutottak, nagyon sokat pedig darabokra vágok.

Tudom, azt gondolod, teljesen egymagadban ülve, hogy a fiadnak már halottnak kell lenni azóta.

Ámde én hozzád jövök, vérrel teljesen befecskendezve és azt mondom:

- Anyám, a viadalnak most vége van.

Te kijössz s engem szivedre szorítva megcsókolsz és ezt mondod magadban:

- Nem tudom, mit csinálnék én, ha nem volna fiam, aki kíséren engemet.

Ezernyi haszontalan dolog történik napról-napra és miért nem válik valóra egy ilyen dolog véletlenül?

Olyan volna ez, mint egy mese a könyvben.

Bátyám azt mondaná: - Lehetséges-e ez? Én őt mindig olyan gyengének gondoltam!

Falusi népünk mind csodálkozva mondaná: - Hát nem volt az szerencse, hogy a fiu ott volt az anyjával?

A VÉG

Az idő elérkezett számomra, hogy menjek, anyám, - én megyek.

Mikor a magános hajnalhasadás halványuló sötétségében kiterjeszted karjaidat az ágyban gyermekedért, én ezt fogom mondani: - Baba nincs itt!! - anyám, én megyek.

Finom légfuvalommá leszek és cirógatlak tégedet; hullámfodrocskákká leszek a vízben, mikor te fürdesz - és újra meg újra csókollak tégedet.

Zivataros éjszakában, mikor az eső zuhog a falevelekre, hallani fogod sóhajomat az ágyadban és a nevetésem be fog surranni a villámlással a te szobádba, a nyitott ablakon keresztül.

Ha ébren fekszel, gyerekedre gondolva, késő időig az éjszakában, dalolni fogom neked a csillagokból: „Aludj, anyám, aludj!”

A tévelygő holdsugarakon ágyad fölé fogok lopózni s kebledre fekszem, míg te alszol.

Álommá leszek s kissé nyitott szempilláidon keresztül álmodnak mélységeibe fogok osonni - és amikor felébredsz s felriadva körütekintesz: mint egy pislákoló fénybogárka, ki fogok röppenni a sötéttségbe.

Mikor a púja nagy ünnepén eljönnek a szomszéd gyermekek s játszadoznak a ház körül, - a fuvola zenéjébe fogok olvadni és szivedben fogok dobogni egész napon át.

Kedves nénikénk eljön majd ünnepi ajándékokkal és kérdezni fogja: „Nővérem, hol van a mi gyermekünk?” - Anyám, ezt fogod neki mondani szeliden: „Ő itt van a szemeim csillagában, - itt van a testemben és lelkemben!”

A VISSZAHIVÁS

Az éj sötét volt, mikor elment és ők aludtak.

Az éj sötét most is és én hívogatom:

- Jőjj vissza, édesem; a világ álomba merült és nem tudná meg senki sem, ha visszajönnél egy pillanatra, míg a csillagok a csillagokra néznek!

*

Akkor ment el, mikor a fák rügyeztek és fiatal volt a tavasz.

Most a virágok teljes virágzásban vannak és én hívom:

- Jőjj vissza, édesem. A gyermekek összejöttek és virágokat szórnak gondtalan szórakozásból. És ha te jössz s elveszel egy kicsinyke virágot: senkinek sem fog az hiányzani.

*

Azok iránt, akik még megszokott játékaikat játsszák, oly pazarló az élet.

Hallgatom csevegésüket és kiáltom:

- Jőjj vissza, édesem, mert anyád szive színültig telve van szeretettel és ha te jössz, hogy csak egyetlen kis csókot lopjál tőle, senki sem fogja azt megirigyelni!

AZ ELSŐ JÁZMINOK

Ah, ezek a jázminok, ezek a fehér jázminok!

Ugy tűnik fel, hogy emlékezem az első napra, mikor teleszedtem kezeimet ezekkel a jázminokkal, ezekkel a fehér jázminokkal.

Szerettem a napfényt, az eget és a zöldelő földet.

Hallgattam a folyó lágy mormolását az éjfél sötéttségében.

Őszi alkonyatok szálltak le reám az országut kanyarulatánál az elhagyatott pusztaságban, mint mikor a menyasszony fölemeli fátyolát, hogy fogadja szerelmesét...

Emlékezetem mégis oly édes még az első fehér jázminoktól, melyeket kezemben tartottam akkor, amikor gyermek voltam.

*

Sok vidám napot éltem át életemben és kacagtam a vigadozókkal ünnepi éjszakákon.

Esős, szürke reggeleken sok semmitmondó éneket dudolgattam.

Nyakam körül hordoztam a bakulas⁴ esti koszoruját, melyet a szerelem keze font.

Szívem mégis oly édes az első friss jázminok emlékéitől, melyekkel telve voltak a kezeim akkor, amikor még gyermek voltam...

⁴ Hindu szó, maga R. Tagore sem fordította le angolra.

A BANYAN⁵-FA

Oh, te bozontosfejű banyan-fa, mely ott állsz a tó partján, elfelejtetted a kis gyermeket, mint a madarakat, melyek ágaid között fészkeltek és elhagytak tégedet?

Nem emlékszel rá, hogyan ült az ablaknál és bámulta gyökereidnek fonadékait, melyek a föld alá merültek?

Az asszonyok jöttek megtölteni korsóikat a tóban s óriási sötét árnyékod úgy mozgott ide-oda a vizen, mint az álom, mely küzd az ébredéssel.

Napfény táncolt a hullámfodrokon, mint nyugtalan apró szövőszék-vetélők, melyek arany kárpitot szövögetnek.

Két kacsza uszott a giz-gazos tópartnál árnyékaik fölött s a gyermek még ott ült és gondolkozott.

Vágyott szél lenni és fúni a te suttogó ágaidon keresztül, árnyékod lenni és hosszabbodni a vizen a nappal folyamán, madár lenni és legmagasabb galyadra leszállani és uszni, mint azok a kacsák a bozótok és árnyékok között.

⁵ Indiai fa a fügefák családjából, gyökerekkel ellátott óriási ágairól ismeretes.

MEGÁLDÁS

Áldd meg ezt a kis szívet, ezt a fehér lelket, mely földünknek megnyerte az égi csókot.
Szereti a nap ragyogását, szereti látni anyja arcát.
Nem tanulta meg utálni a port és sóvárogni arany után.
Szorítsd a szivedhez és áldd meg őt.

*

Száz keresztutról jött ő erre a földre.
Nem tudom, hogyan választott ki téged a tömegből, jött ajtódhoz és ragadta meg kezéd, hogy az utat kérdezze.
Ő követni fog téged, nevetve és csevegve és nincs kételkedés a szívében.
Tartsd meg hitét, vezesd szilárdan és áldd meg őt.

*

Tedd kezedet a fejére és imádkozz, hogy bár alatt fenyegetően nőnek a hullámok, jöjjön el mégis felülről a fuvalom s töltse meg vitorláit s repítse őt a béke révpartjára.
Ne felejtsd el sietségedben, hadd jöjjön a szivedbe és áldd meg őt.

AZ AJÁNDÉK

Szeretnék neked valamit adni, gyermekem, mert mi hányódunk-vetődünk a világ folyamában.

Életünket el fogják vinni messzire és szeretetünk majd feledve lesz.

De én nem vagyok oly balga, azt remélni, hogy szivedet meg tudnám venni ajándékaimmal.

Ifju az életed, a pályád hosszú és egy hajtásra kiiszod a szeretetet, melyet mi hozunk neked, aztán megfordulsz és tovább szaladsz tőlünk.

Megvannak játékaid és játszótársaid. Micsoda veszteség az, ha számunkra nincs idő, vagy gondolatod.

Nekünk valóban van elég időnk öreg korunkban, hogy számolgassuk a tovatűnt napokat, szívünkben ápolgassuk azt, amit kezeink már elvesztettek örökre.

A folyó dalolva gyorsan fut tova, keresztültörve minden korláton. De a hegy áll és emlékezik és szeretetével követi nyomát.

DALOM

Ez az én dalom körül fog ölelni tégedet muzsikájával, gyermekem, mint a szeretetnek gyöngéd karjai.

Ez az én dalom, mint egy áldó csók fogja megérinteni homlokodat.

Mikor egyedül vagy, melletted fog ülni és suttog füleidbe, mikor a tömegben vagy, tartózkodással fog körülbástyázni téged.

Dalom olyan lesz, mint két szárny az álmaidhoz, az ismeretlen határaihoz viszi majd át szivedet.

Olyan lesz, mint a hűséges csillag odafönn, mikor sötét az éj utad fölött.

Dalom ott ül majd a szemeid csillagában s a dolgok szívébe fogja majd eljuttatni látásodat.

S amikor hangom már halottnéma lesz, dalom beszélni fog élő szivedben.

A GYERMEK-ANGYAL

Ők kiabálnak és viaskodnak, kétségeskednek és csüggedeznek, nem ismernek határt pörlekedéseikben.

Életed úgy jöjjön közéjük, gyermekem, mint a lámpának lángja, mely nem lobog és tiszta és hallgatásba gyönyörködteti őket.

Ők durvák kapzsiságukban és irigykedésükben, szavaik rejtett késekhez hasonlók, melyek vérre szomjuhoznak.

Menj és állj mogorva sziveik közé, gyermekem, és szelid szemeid úgy vetődjenek rájuk, mint az est felejtető békéje a nappal vesződése fölé.

Hadd lássák arcodat, gyermekem s tudják meg ekként minden dolognak jelentését; hadd szeressenek téged s így szeressék egymást.

Jőjj és telepedj le a határtalanság kebelében, gyermekem. Hajnalhasadáskor nyisd ki és emeld fel szivedet, mint egy nyíló virág s alkonyatkor hajtsd le fejedet s hallgaton fejezd be a nappal imádatát.

AZ UTOLSÓ ALKU

„Jöjj és bérelj fel engemet!” - kiáltottam, mikor reggel a kikövezett országuton sétálgattam.

Karddal a kezében, a Király jött kocsiján.

Megfogta a kezemet és így szólt:

- Fel foglak bérelni tégedet hatalmammal.

Ámde az ő hatalma nem ért semmit és továbbment kocsiján.

*

A házak bezárt ajtókkal álltak a déli nap forróságában.

A görbe utcán végigmendegéltem.

Egy öreg ember jött ki arannyal tele zacskójával.

Méregette és így szólt:

- Fel foglak bérelni téged pénzemmel.

Megnézte aranyait egyenkint, de én elküldtem.

*

Este volt. A kert szegélye teljes virágzásban.

A szép leány kijött és így szólt:

- Fel foglak téged bérelni mosolyommal.

Mosolya elsápadt és könnyekbe olvadt és ő visszament egyedül a sötétségben.

*

A napfény csillogott a fövényen és makacsul törtek meg a tenger hullámai.

Egy gyermek ült ott, kagylókkal játszadozva.

Fölemelte fejét és úgy látszott, mintha ismerne engem és így szólt:

- Felbérellek téged - semmiséggel.

Ettől fogva ez a gyermekjátékban megkötött alku tett engem szabad emberré...